

Nf. 24.

68

ACADEMIAE FRIDERICIANAE
PRO-RECTOR
JO. HEINRICUS
MICHAELIS,

S. THEOL. D. EIVSDEMOVE ET GR. AC
OO. LINGG. PROF. P. ORDINAR.

Jo. VII, 87-89.

UNA CUM

DIRECTORE, CANCELLARIO
ET PROFESSORIBUS RELIQUIS
CIVIBUS ACADEMICIS *vs.*
PIAM FERIARUM PENTECOSTALIU
CELEBRATIONEM
COMMENDAT.

HALAE-MAGDEBURGICAE, LITERIS ORPHANOTROPHEI.

ACADEMIAE THEOLOGICAE
PRO-RECTOR
JO. HEINRICUS
MICHAELIS
S. THEOLOG. B. LICENTIUM ET GR. AC.
CO. LINEA HOR. T. ORDINAR.

DIRECTOR
ET PROFESSORIBUS RELIGIIS
CIVIBUS ACADEMICIS
PIAM FERIAM PENTECOSTALUM
CELEBRATIONEM
COMMEMORAT
HALLAE MAGDABURGICAE

J. N. J.

¶ Eriis nuperis, CIVES, quas in memoriam Christi resuscitati per DEI gratiam exegimus, præcipuum hoc program-
matis nostri solennis fuit argumentum, ut cuilibet vestrum, qui cum Christo in Spiritu nondum surrexisset, sed perseverasset potius in peccato, ac proinde homini mortuo & sepulto, jacentique in fœtore suo, cada-
veri similis existeret, Paulinum illud acclamaremus: *Exper-
giscere, qui dormis, & exsurge a mortuis, & illucescet Tibi Christus.*
Quæ autem reliquis tum scribi potuissent, iis nimirum, qui ex morte spirituali essent excitati, vitæque illa, quæ ex DEO est, ceu ex illo nati, jam tum perfruerentur, ea in ferias, quas hodie, novo Dei beneficio, sumus auspicati, Pentecostales expresse reservavimus.

A 2

Quod

Quod itaque Deus bene vertat, VOBIS nunc speciatiim, quos a multitudine nec formæ externæ præstantia, nec splendor natalium, nec dignitas civilis, nec opulentia, nec alia quælibet carnalis prærogativa, sed sincera in primis mentis ad Deum conversio & fides per charitatem efficax distinguit, loquimur & scribimus. Et Vos ipsos non tanquam *saturatos jam & ditatos*, quales suo tempore Paulus arguit Corinthios,* sed tanquam *pauperes Spiritu, esurientesque ac sitientes iustitiam*,** compellamus, exhortamur, consolamur. Universi vero, quibus ista legere contingit, qualescunque sitis, agite dum! animos advertite, ut, si vere sitis ii, quos utique vos cunctos esse peroptamus, h. e. non mundi, sed Christi amantes, ea vobis demisse quidem, alacriter tamen & grata erga Christum mente applicetis; sin ipsa Vobis dictitet conscientia, VOS a sano illo animi habitu, sanctoque vitæ instituto etiamnum esse remotos, fieri tales sine mora, invocato Christi auxilio, enixissime studeatis.

Cogitate, quæsumus vos & obsecramus, quotquot Christo non nomen tantum dedistis, sed animum ipsum addixistis, id, quod in Evangelio secundum Johannem Capite VII. narratur:

Ultimo die illo magno festi (Tabernaculorum) stetit Jesus & clamavit dicens: si quis sitit, veniat ad me, & bibat. Qui credit in me, sicut dixit scriptura, flumina aquæ vivæ ex ventre ipsius fluent. Hoc autem dixit de Spiritu illo, quem accepturi erant credentes in eum.

Huc VOS, O Nostri, advocamus, & omnis hæc nostra compellatio & adhortatio eo spectat, ut huc accedatis, ad Christum nimirum, cujus illa, quæ recitavimus, verba sunt, utque non nostram, sed hanc ipsius *Christi* vocem, tanquam ad

* 1 Cor., 4, 8.

** Matth., 5, 3, 6.

ad Vos singulos directam, quasi coram facie ipsius essetis constituti, ex ore ipsius audiat. Neque enim approbamus eos verborum illorum Christi interpretes, qui ad Apostolos solos, aut tantum ad eos, qui ævo Apostolico dona extraordinaria Spiritus Sancti acceperunt, illa restringunt. *Johannem Brentium*, cujus dotes dextre scripturam sacram interpretandi Lutherus magnopere admiratus est, a audite, hæc rectius ex mente Christi exponentem.

Is enim, *audiamus*, ait, *magna animi attentione*, quid *Jesus sit concionatus*. *Si quis sitit, veniat ad me, & bibat*. *Qui credit in me, sicut dicit scriptura, flumina de ventre eius fluent aqua viva*. *Hæc est concio, aut potius summa ejus concionis, quam Christus in novissimo Die Tabernaculorum habuit*. Proponit autem in hac concione eam doctrinam, qua vera & perpetua salus nostra constat. Primum enim palam & publice affirmat, se esse verum illum Messiam, de quo Prophetæ sint vaticinati. Deinde promittit ea beneficia, quæ per Messiam, credentibus in ipsum conferenda sunt. *Qui credit, inquit, in me, fluent de ventre ejus flumina aquæ vivæ, sicut scriptura dicit, hoc est, qui meus est discipulus, & conjungit se mecum per fidem, is consequetur omnia ea beneficia, quæ scriptura testatur populo per Messiam exhibenda & tantis donis ornabitur, ut non ipse tantum fiat felix, sed etiam faciat alios homines felices*. *Audiamus ergo, quanta copia Messias exhibiturus sit beneficia sua*.

A 3

Heic

* Vid. Tom. V. Altenb. pag. 275. & conf. Serm. convivales fol. 713. a. edit. Lips. M DCC. ubi hæc habentur: *Es ist, sprach D. M. Lutherus, keiner unter den Theologen zu unserer Zeit, der die heilige Schrift also erkläret und handelt, als Brentius, auch also, daß ich mich sehr oft verwundere über seinen Geist, und an meinem Vermögen verzweiffele. Und ich glaube, daß keiner unter uns vermöchte zu thun, was er in der Auslegung über das Evangelium Johannis gethan hat.*

Heic jam Brentius producit Prophetarum hac de re te-
 stimonia, additisque monitis quibusdam necessariis, ita
 pergit: *Accedendum est ad fontem Evangelii. Hic est fons iste, quem
 aperuit Spiritus Sanctus in Die Pentecostes. Aperuit autem & illustra-
 vit Majestatem Jesu & declaravit magnis ac publicis miraculis, quod so-
 lus Jesus sit verus Messias, & quod præter hunc non sit aliud nomen ho-
 minibus datum, in quo oporteat eos salvos fieri. Quare non est alius
 fons præterquam Jesus ille, quem Deus fecit Dominum & Christum,
 quarendus. Sed quid fiet ei, qui ex hoc fonte bibit, & in Jesum Chri-
 stum credit? fluent, inquit, de ventre ejus flumina aque viva. Non
 faciam ex eo regem mundanum, non emittam eum in orbem terrarum,
 ut externo gladio dominationem in hoc mundo accipiat, non effundam in
 eum multam vim pecunie, sed faciam ex eo regem caelestem, & effun-
 dam in eum tanta dona Spiritus Sancti, ut non solum ipse consequatur
 beatitudinem, sed reddat etiam alios beatos. Primum autem omnium
 intelligendum est hoc de Apostolis, qui, cum credidissent in Jesum Chri-
 stum, tanta Spiritus opulencia in die Pentecostes donati sunt, ut & ipse
 satis ex Christo vero fonte biberint & effuderint ex se flumina, quibus
 alii homines sitim suam explerent. Nam in die Pentecostes institutum
 & confirmatum est per Spiritum Sanctum in Apostolis ministerium Evan-
 gelii de Jesu Christo, ut Apostoli divulgarent Evangelium in toto orbe
 terrarum. Constitui, inquit Christus, Vos, ut eatis & fructum effe-
 ratis & fructus vester maneat. Et iterum: accipietis virtutem,
 posteaquam Sp. S. advenerit super vos &c. Hoc testimonium, hoc Evan-
 gelium, hoc ministerium est flumen illud, sicut supra diximus, quod
 fluxit de ventre Apostolorum & replevit orbem terrarum. Hoc la-
 te probat Brentius de Petro, de Joanne, de Matthæo &
 aliis Apostolis, in primis etiam de Paulo, de quo, hic, ait,
 etsi non fuit inter duodecim Apostolos, in die Pentecostes, tamen, quia
 postea credidit in Jesum Christum, fluxerunt etiam ex ipsius ventre flu-
 mina aque viva.*

Primum

Primum enim adoptatus est propter Christum in filium & heredem Dei, & reputatus est propter justitiam Christi, quam per fidem accepit, dignus aeterna vita. Deinde non ipse tantum explevit sitim suam, sed etiam ortum est ex eo flumen, quod implevit non Hierusalem tantum & circumjacentes regiones; verum etiam permanavit usque ad Illyricum. Sed quid dico? Non solum tunc implevit illas regiones, quas recitabimus, sed adhuc hodie rigat & implet universam Ecclesiam Christi, in toto orbe dispersam. Quare in Paulo quoque impletum est, quod hoc loco Christus dicit: Qui credit in me, fluent de ventre ejus flumina aquae vivae. Hæc uberius profecutus Brentius tandem ita pergit: Dices autem; quid? Num, quod Christus ait: qui credit in me, fluent de ventre ejus flumina aquae vivae, de Apostolis tantum intelligendum est, qui, accepto in Die Pentecostes Sp. Sancto, impleverunt orbem terra Evangelio, quasi fluminibus? primum quidem & praecipue de Apostolis intelligendum erit, deinde autem de omnibus etiam his, qui per Ministerium Apostolicum credunt in Iesum Christum. Non pro eis tantum rogo, inquit Christus, sed pro iis quoque, qui credituri sunt per sermonem eorum in me. & iterum: Thoma, quia vidisti me, credidisti, beati, qui non viderunt, & credunt. Nam qui adhibent fidem Evangelio de Iesu Christo, quod Apostoli in terra vulgarunt, hi initio suam explevit sitim ex hoc fonte, quia consequuntur justitiam in Christo, reputantur coram Deo justii propter Christum, & adoptantur in filios Dei, ut fiant heredes omnium caelestium bonorum, deinde effundunt etiam de se flumina, ex quibus alii bibant, quia accipiunt dona Sp. S. ut confiteantur Christum coram hominibus, ut doceant Evangelium Christi familiam suam, si quam habent, ut mortificent opera carnis, ut ducant piam vitam, quo homines videant bona ipsorum opera, & glorificent patrem, qui in caelis est. Paulus de servis scribit: Qui-
cunque, inquit, sub jugo sunt servi, suos Dominos omni honore dignos ducant, ne nomen Dei & doctrina male audiat. Si Paulus docet, nomen Dei & doctrinam Evangelii male audire, propter ser-
vorum

rum inobedientiam & insolentiam, certe significat, eam doctrinam bene audire apud incredulos Dominos propter servorum pietatem & obedientiam. Ergo etiam ex servis oriuntur flumina aqua viva. Ecclesiastica historia testatur, eo tempore, quo Maximinus persecutus est Ecclesiam Christi, tantam famem & pestem invasisse Ethnicos, ut alii inedia, alii lue mortui jacerent insepulti. Christiani autem, etsi maximis malis erant ab Ethnicis affecti, tamen pascebant famelicos, curabant agros, & sepeliebant mortuos. Quid ergo factum est? Clamavere Ethnici: Non esse alium Deum, prater Deum Christianorum, nec esse ullam aliam veram & sanctam religionem. Hoc vere erat flumen e ventre Christianorum inter Ethnicos ortum. Hæc sunt vere opera Sp. S. quibus tanquam fluminibus pii rigant universam terram. Sp. S. enim, ut in baptismo Christi apparuit, in specie non plumbea ac mortua, sed viva & volantis columbe, & in Die pentecostes apparuit in specie linguarum, non pictarum aut torpentium, sed ignearum, & flammantium: Ita non est ipse otiosus aut ignavus Spiritus, sed efficax & operosus. Nam cuicumque datus fuerit, eum accendit, ut ardeat studio propagandæ gloriæ Dei & liquefacit eum, ut effundat ex se flumina, tam pia doctrina, quam bonorum exemplorum. Quare exhibeamus nos Deo obsequentes auditores Evangelii de Iesu Christo, ut, accepto Spiritu Sancto, fiant & in nobis flumina aqua salientis in æternam vitam.

Hæc B. Brentius, cuius verbis hæc malimus uti, quam nostris, primo quidem quod a nobis ea, quæ is attulit, magis perspicue proponi haud possint, clariora etiam lectoribus futura, si eos non tædeat locum illius integrum in Commentario in Iohannem evolueret ac perlegere; deinde ut omnes eadem opera intelligant, rem minime novam a nobis dici, quando verba illa Christi, in medium a nobis prolata, neque ad solos Apostolos, neque ad solos ecclesiæ primitivæ fideles, factos doni Spiritus Sancti extraordinarii & miraculosi participes, restringimus, quin affirmamus potius, promissionem illam Christi ad omnes in eum vere creden-

tes

tes pertinere, licet mensura Spiritus gratiæ utique diversissima iis detur. Qua in ratione verba Servatoris interpretandi regulam sequimur, quam alii aliis, his autem B. Danhauerus verbis in *Hermeneutica sua Sacra* expressit: *Vela sensui (Scripturæ) laxanda sunt, quousque Spiritus Sanctus non restringit, præsertim in beneficiorum, ac euangeliorum salutifluorum descriptione.* Christum autem istam suam promissionem iis, qui aquas vivas sitiant, & in ipsum credant, factam haud limitare & coarctare, sed eam potius ad credentes cunctos referre, non tantum ex ipsius verbis, quæ elata voce protulit, sed etiam ex adiecta Iohannis expositione manifestissime liquet. Ait enim: *Si quis sitit, (non, si quis eorum, quos Apostolos constituit, aut, si quis fidelium, qui prima novi Testamenti ætate in me crediderint, sed, si quis sitit, quisquis ille fuerit, & quocumque tempore vixerit) veniat ad me, & bibat (omnino, ut Matth. II, 28. dixit: Venite ad me omnes, qui fatigati estis, & onerati, & ego faciam, ut requiescatis:)* Qui credit in me (sive de numero Apostolorum, sive de reliqua credentium multitudine fuerit, sive is præsentem, sive futuro tempore vixerit), *sicut dixit Scriptura, flumina aquæ vivæ fluent ex ventre ipsius, (cuius? uniuscuiusque, qui, ad restringendam sitim suam spiritualem, ad Christum, istud pollicentem, venerit, & in eum crediderit.)* Iohannes vero statim instinctu Spiritus Sancti subjunxit hanc verborum Christi expositionem: *Hoc autem dixit de Spiritu illo, quem accepturi erant credentes in eum.* Heic sane locus fuisset restringendi ad certas personas textum, si ex mente Christi restringendus fuisset. Iam cum ne in ista quidem expositione restringatur, sed quod Christus dixit, exponatur nude atque simpliciter de credentibus in Christum, quis sustineat verba ipsa & eorum expositionem, quæ par est auctoritatis, utpote ab ipso Spiritu Sancto profecta, adiecta sua, quam Scriptura nescit, limitatione quasi corrigere?

B

In-

Interim cum hac ipsa promissionis Christi universalitate minime pugnat (id, quod, ut vidimus, optime Brentius notavit,) eam ipsam promissionem primum & præcipue Apostolis, ceu primis & ab ipso Christo ordinatis testibus, deinde reliquis etiam fidelibus competere. Similis certe ratio est parallelæ illius per Ioelem c. 2, 28. 29. factæ promissionis: *Etique postea, ut effundam spiritum meum super omnem carnem* &c. Principalis hæc sine dubio & quasi classica est eiusdem rei promissio: id quod vel ex sola Petri concione, quam post effusionem Spiritus Sancti habuit Act. 2, 16. 17. perdiscimus. Quantumlibet autem catholica ista, quæ per Ioelem facta est, vaticinatio sit, ipsa textus littera eam ad omnes referente; nihilo minus tamen primum & primario in Apostolis, & in iis, qui die Pentecostes illis adfuerant, & accedente speciali ipsius Domini promisso, impleta fuit, minime autem propterea ad hos restringi, sed postea etiam in reliquis, qui nimirum se boni illius, quod universis promissum esset, non reddidissent eius temeraria aut malitiosa contemtionem incapaces, impleri debuit; teste Petro, dicente Act. 2, 38. *Respicite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomen Christi, in remissionem peccatorum: & accipietis donum Spiritus Sancti.*

Cæterum præterire heic sicco pede non possumus recentiore nonnullorum observationem, textum alia ratione, quam huc usque factum est, distinguentium, hac videlicet ratione:

Εάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με, ἢ πινέτω ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καὶ θῶς ἔπιεν ἡ γραφὴ ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ βέουσιν ὕδατος ζῶντος.

Siquis sitit, veniat ad me,

Et bibat qui credit in me;

Sicut dixit Scriptura: flumina aque viue ex ventre ipsius fluent.

In quo consistat distinctionis diversitas, facile quilibet animadvertet. Et hoc quidem in ea novum non est, quod

ver-

verba illa: *Sicut dicit Scriptura*, non ad antecedentia, sed ad consequentia referantur. Licet enim non defuerint, qui illa referrent ad antecedentia, hoc sensu: *Qui credit in me*, non fide imaginaria, aut tali, qua assensum duntaxat præbeat iis, quæ Scriptura de me testatur, sed *sicut dicit Scriptura*, seu fide tali, qualem Scriptura describit & exposcit, ut sit justificans & salvifica, quam nempe in animo hominis, misericordiam suam agnoscentis, & resipiscentis, atque ad me tamquam mediatorem inter Deum & homines confugientis, operatur Spiritus Sanctus, *ex eius ventre fluent flumina aque vivæ*:* facile tamen apparet eam relationem ad antecedentia insoliti & coacti aliquid habere, pronius ideoque & melius verba illa referri ad consequentia, ita ut iis Christus ad testimonium Scripturæ, more solito, provocet.

Id vero ibi novum est, quod *ὁ καὶ πίνα*, & *bibat*, sublato sequenti interstinctionis signo, referatur ad verba sequentia, quæ adhuc initium commatis trigesimi octavi constituere solent: *ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, qui credit in me*; quasi, secundum ordinarium vocum situm, ita legeretur: *Si quis sitit, veniat ad me, & qui credit in me, bibat*. Monuerunt præterea illi, qui ita textum legendum censuerunt, Scripturæ veteris testimonium, cujus locus non adsignetur, forte ex *Es. 44. 3.* transcriptum, vel, ut aliis visum est, ex *Es. 49. 10. 55. 1. seqq. 58. 11. Zach. 14. 8.* item ex *Deut. 18. 15. 18. Ps. 36. 9. Es. 12. 3. Joel 2. 28. Prov. 18. 4. Jer. 2. 13. Es. 11. 9. c. 35. 6. 7. Ezech. 36. 25.* non referendum esse ad credentes, sed ad ipsum Christum, ut is dicatur ille, de quo Scriptura promiserit, quod ex ventre ipsius flumina aquæ vivæ sint emanatura; seu de quo Scriptura affirmaverit, quod sit cataracta aut fons, ex quo Spiritus S. in nos effundatur ac depluat: atque hujus, toties to-

B 2

ties-

* Videantur inter alia *Annotations upon the Holy Bible being a continuation of Mr Poole's Work by certain Judicious and Learned Divines ad hunc locum.*

tiesque in Scriptura veteris Testamenti repetiti testimonii de Christo impletionem nunc dixisse Christum ab iis certissime expectandam esse, qui cupiant vitæ spiritualis & æternæ fieri participes; fore enim nunc, ut, qui in ipsum credant, non guttulas tantum, sed flumina potius & torrentes aquæ illius vivæ recipiant, iisque & expleantur ipsi, & fitientes alios largissime expleant. Conferamus omnino. Apoc. 22, 1. 17. c. 21, 6. c. 4. 6. c. 15, 2.

Ea textus interpretatio nihil fidei analogiæ detrahit, & Scripturam eo refert, quo haud dubie primario referenda est, nempe ad Christum, adeoque eius gloriæ addit potius aliquid, quam adimit, idque ea ratione facit, ut nec credentibus, qui sine Christo nihil, per Christum autem omnia habent ac possunt, quicquam auferat. Quare liberum cuique de ea iudicium relinquimus: neque in ipsa re quicquam est, quod sit interpretationi Brentii, quam protulimus, contrarium.

Quandoquidem igitur, o Nostri, quotquot Christum ex animo diligitis, (cum iis enim solis, ut antea monuimus, hic loquimur) ex iis, quæ dicta sunt, abunde intellexistis, verba Domini nostri Jesu Christi, non ad pristina tantum, sed ad nostra etiam spectare tempora, & ad vestram communemque omnium fidelium pertinere excitationem & consolationem, quid superest, quam ut ea, quæ Vobis dicta sunt, ad vestram nunc quoque omni studio transferatis utilitatem? Vos estis, qui sitistis, quique siti illa spirituali, seu desiderio ipsius Christi, & bonorum, quæ in eo sunt, adhuc tenemini, Christo ipso illam sitim in Vobis operante. Vos estis, qui ad Christum venistis, ut aquas illas vivas, quas pollicitus est, acciperetis, & de iis biberetis. Atque ille Vobis, ceu fons vitæ, aquas istas ex promisso ministravit. Vos estis, qui de *advocata* vestra convicti, ad ipsum confugistis, eumque fide sincera estis complexi. Agnoscenda enim utri-
que

quegrato animo a Vobis est gratia illa, cujus per eum facti estis participes. Nam, quod adspirare admandatam ab eo mentis mutationem, quod odisse peccata, quod ante omnia quærere regnum Dei & justitiam ejus cœpistis, quod acti Spiritu Dei, jam in via recta ambulatis, Christumque, cui per fidem adhærescitis, studetis imitari, quod contra inhærens Vobis peccatum quotidie decertatis, neque ab huius spiritualis militiæ prosecutione vestra infirmitate deterremini, in eo Vos experimentum omnino capitum tenerrimi erga vos amoris Christi, atque ex eo profectæ luculentissimæ illius promissionis, modo Vobis propositæ expositæque. Iam autem videatis etiam atque etiam, ne Vobis accidat idem, quod supra diximus, Paulum in Corinthiis coarguisse. Cavendum videlicet Vobis est, ne Vos jam quasi *saturati*, atque *ditati* esse videamini. Mementote potius, Christum *pauperes Spiritu* primo loco dixisse *beatos*, adeoque illam spiritualem paupertatem vos assidue comitari debere, ne beati esse ullo tempore desinat. Sitiistis, ut dictum, aquas vivas, easque Christus Vobis præbuit. Bene. Verum sitis illa tantum abest, ut cessare unquam debeat, ut, si vera in hominis animo gratia inhabitet, continua potius verbi divini meditatione, jugi oratione atque indefessa *προς εὐσεβειαν* exercitatione, ardentior in dies reddi soleat. Venistis ad Christum, & ea quidem ratione, qua id fieri debere ipse Christus constituit. Bene. Verum ut propius ad eum accedatis in dies, atque ut nexu quotidie arctiori per fidem cum eo quasi conglutinemini & coalescatis, impigre enitendum Vobis est. Avida mente vivas ex fonte salutis aquas degustastis. Bene; sed memineritis, complures eadem gratia & olim & hoc tempore fuisse impertitos, quos certo constat, deinceps incuria sua fidei fecisse naufragium, & ne gustum quidem ullum aquarum illarum vivarum retinuisse. Vobis igitur cavete, ne vestra culpa idem Vobis eveniat. Christus

non tantum in Vos aquæ vivæ flumina derivavit, sed ipsa etiam per ipsius gratiam a Vobis in alios promanarunt, atque sic non tantum ipsi facti estis beati, sed Vos etiam, tanquam vasa gratiæ, alios Vestris sermonibus sale conditis, Vestroque exemplo beatos reddidistis. Optime. Quis Vobis de tanta felicitate, si agnoscat eam vere Vobis obtigisse, non gratularetur? Verum enim vero sciatis, Vos quamlibet hac in parte felices, attamen nondum esse in portu. Revocamus Vobis in memoriam, id, quod edocti estis, beatitatem illam, quam ceu viatores in hac vita consequimur, perdi et amitti a nobis posse, ita ut deinceps illa ipsa, quam adepti sumus, beatitas, probro nobis sit, nobisque illud dicatur, quod Galatis Paulus dixit (Cap. 4, 15.) *Quam beati tum temporis eratis!* (sed non estis nunc) quam ob causam idem Apostolus, ne id Philippenfis quoque usque veniret, hosce hortatus est Cap. II, 12. 13. ut, *cum timore ac tremore suam ipsorum salutem conficerent, memores, Deum esse, qui efficiat in nobis & ipsum velle, & ipsum agere, pro gratuita sua benevolentia.*

Cæterum memini, quibus nunc loquar, iis nempe, qui, cum Spiritu gratiæ jam præditi sint, non tam metu malorum, quam spe bonorum ad decurrendum fidei stadium incitandi sunt. Christus vero non tantum Vobis promisit, sed largitus etiam est tam insignia & eminentia gratiæ suæ dona, ut ipsa eorum agnitio, ad gratam erga eum mentem Vos impellens, obliget Vos etiam, & vi quadam suavi adigat ad præstanda officia, illi ex vobis debita. Quænam autem, aut qualia officia? Non servitia sane, sed plus quam liberalia, nimirum ad beneficia tam benigni Domini ἀσπύνας (Act. 2, 41. *cum gaudio & libenter*), immo ἀσπένδοντες (promississime) licet cum indignitatis vestræ confessione, accipienda, & ad misericordiæ divinæ torrentem intra animum admittendum, ut uberrime expleamini pinguedine domus ejus, & de torrente deliciarum ejus bibatis: *quandoquidem pedes eum est fons vitæ.* Pl. 36, 9. 10.

Hæc

Hæc, o *Nostri*, diebus hisce Pentecostalibus cogitate ac perpendite: cumque exquisitissima illa & prorsus eximia, pariterque firmissima Domini promissio proposita nunc Vobis sit, & ostensum, eam utique ad Vos etiam ex voluntate promittentis pertinere; succinctis mentis vestræ lumbis, lucernisque fidei vestræ ardentibus similes estote seruis, Dominum suum expectantibus, quo parati sitis ad accipiendam omnem illam, quam Vobis pollicitus est, gratiam. Animadvertite, quam mirabilem in animis discipulorum Christi mutationem Pentecoste attulerit. Tunc flumina illa vivarum aquarum, quæ Christus die ultimo Festi Tabernaculorum promiserat, omnibus erant conspicua. Et sunt sane multa, quæ præcipua habet primum illud verborum Christi, idque prorsus singulare implementum. Quare nos temere ageremus, si easdem omnium donorum spiritualium species, sique eandem gaudii divini, parrhesiæ inusitatae, illuminationis cælestis, qua illi subito perfusi magna Dei facta, novis etiam linguis, elocuti sunt, abundantiam nostro tempore expectare vellemus. Quemadmodum enim singulare fuit tempus liberationis filiorum Israël ex Aegypto, cui, si multitudinem, pariterque majestatem operum Dei spectemus, nulla sequentis temporis periodus similis extitit: Ita istud etiam Novi Testamenti principium prorsus singulare fuit, nec comparari cum illo ætas ulla recentior potest: id quod non de sola Pentecoste, qua Spiritus Sanctus primum effusus est, sed de tempore integro, quo plantata ministerio Apostolorum Ecclesia fuit, acceptum velimus. Hoc sane res ipsa edocet, ut nemo sanus id negare sustineat. Percepistis autem, promissionem Christi, licet ea primum & præcipue in Apostolis fuerit implenda, omnibus tamen fidelibus communem esse. Fluxerunt utique adhuc, fluunt etiamnum, fluentque in posterum flumina aquæ vivæ de fonte vitæ, Iesu Christo, in
 pesto-

pectora credentium ita se diffundentia, ut, in iis collecta, novos quasi fontes aquarum vivarum constituent, seu potius flumina earum, ex unico illo vero fonte promanantia, efficiant, quibus non tantum horti Ecclesiæ, sed etiam deserta mundi rigentur, & sæcunda reddantur. Nolite igitur, Dilectissimi, Dominum vocare in suspicionem, quasi is haud dignari vos velit, in quibus promissionem illam suam longe benignissimam impleat. Neque sua quisquam vestrum, quam perferit, terreatur ariditate. Vivit Dominus, & idem est, eritque in sempiternum, qui fuit temporibus antiquis. Sint vasa diversis in honorem Christi usibus destinata, sint ministeria & officia diversa, sit diuersa temporum conditio & multis modis dissona; semper tamen bonum nos habemus Dominum, divitem in quosvis, a quibus invocatur.* Ad hunc precibus vestris intrepide accedite, promissiones eius firmissime tenete, ipso fidem vestram nunquam non suffulciente; ne suspensio estote animo, sed in fiducia filiali constanter perseverate; limites autem vocationis vestræ ne excedatis, *probate diligenter, quæ sit voluntas Dei bona illa, placens ac perfecta, ** vt eam pro gratiæ, quam acceperitis, mensura animo fideli faciatis.* Ita vobis spondemus futurum esse, ut non modo ipsi, qui qui fueritis, sancta multisque donis exornata Spiritus S. templa reddamini, & ut largius in dies aquæ illæ vivæ in intimos animorum vestrorum recessus se insinuent, sed vt alios etiam complures in bonorum cælestium societatem vestro exemplo, vestrisque sermonibus pertrahatis. His autem feriis pentecostalibus verbo Evangelii, preces inter & suspiria, ita pascatis & nutriatis animos vestros, ut *incrementa fidei vestræ perfructus innumeros deinceps in omnibus evadant manifesta. ***

* Rom. 12, 2.

** 1 Tim. 4, 15.

P. P. Fer. I. Pentec. M. DCCXXIV.

Ja 1586

ULB Halle

3

001 508 687

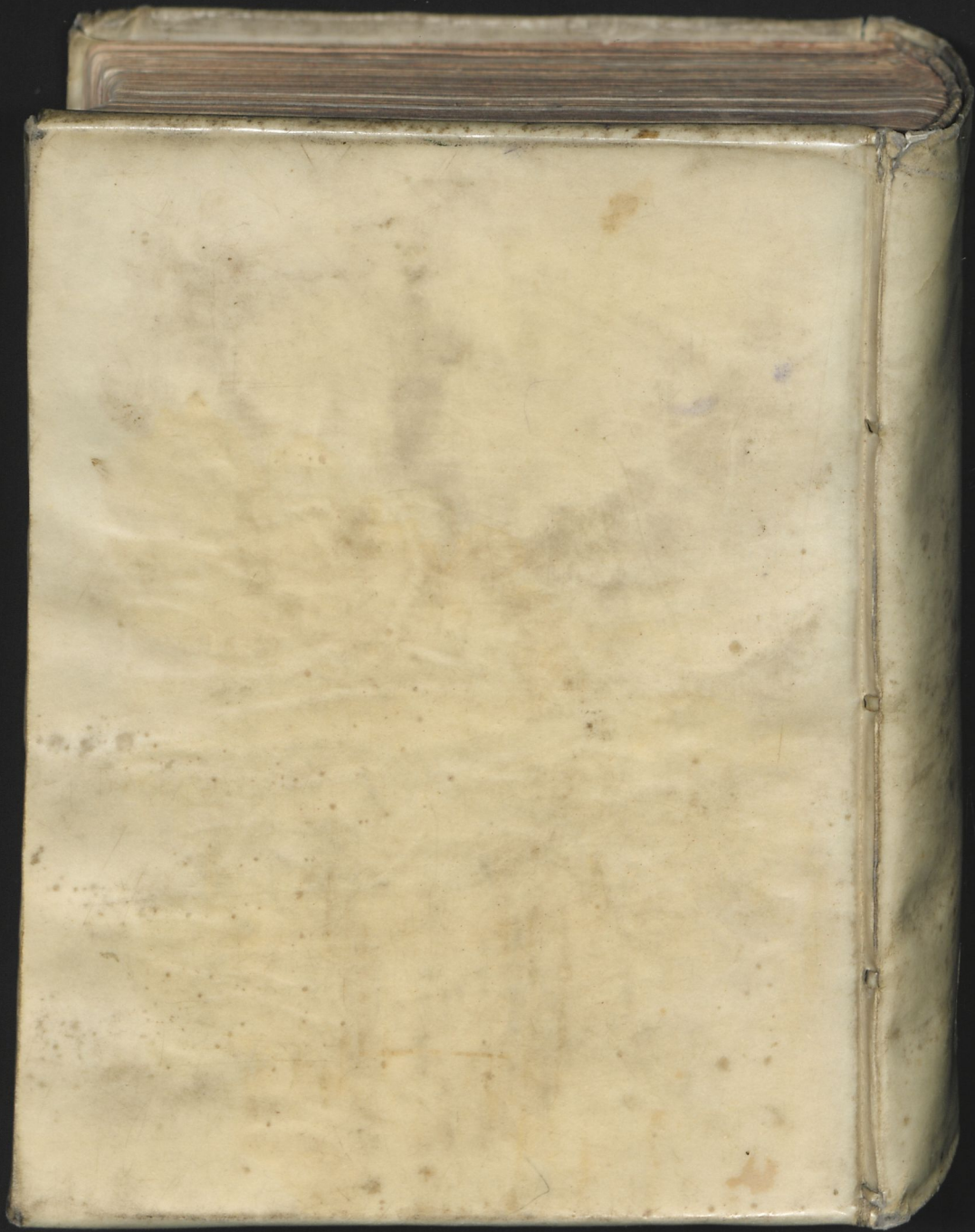

St

VD 78

VD 78

ACADEMIAE FERREAE
PRO-RECTORIS
JO. HEINRICH
MICHAELIS
S. THEOL. D. EIVSDEM
OO. LINGG. PROF.
UNA
DIRECTORE, C
ET PROFESSOR
CIVIBUS AC
PIAM FERIARUM I
CELEBRATA
COMME

HALAE-MAGDEBURGICA

S

AC

S

M

68

229.

vs.

